

Slovenski dom

Poština plačana v gotovini

Prezzo - Cena Lir 0.40

Štev. 265.

V Ljubljani, v ponedeljek, 17. novembra 1941-XX

Leto VI.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega
Izjava: Unione Pubblicità Italiana S. A. Milano.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana.
Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Lubiana.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana
ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A. Milano.

9 apparecchi inglesi abbattuti 3 navi da carico affondate

Il Quartiere Generale delle Forze Armate comunica in data di 16 novembre il seguente bollettino di guerra n. 532:

In Sicilia ad Acireale le perdite causate dall'aviazione britannica nell'incursione della notte sul 15 sono aumentate a 21 morti e 29 feriti. Sulla costa è stato catturato l'equipaggio composto di tre ufficiali, di un aereo abbattuto in mare.

Nell'Africa settentrionale sul fronte di Tobruk attività di artiglieria. L'incursione aerea nemica su Derna e su Bengasi: qualche danno una vittima e alcuni feriti tra la popolazione araba.

Nell'Africa orientale, i violenti attacchi sferrati dall'avversario contro i nostri caposaldi avanzati dello scacchiere di Gondar sono stati infranti. Centinaia di morti sono rimasti sul terreno davanti alle posizioni strenuamente difese; altre gravi perdite sono state inflitte durante puntate offensive effettuate dai nostri reparti. In Africa, bombardieri germanici hanno attaccato l'aeroporto di Giarabub distruggendo al suolo tre plurimotori e la caccia ha abbattuto in combattimento 4 velivoli nemici. Due nostri velivoli non sono tornati alla base.

Nel Mediterraneo orientale nostri apparecchi in ricognizione offensiva hanno colpito con bombe ed affondato due mercantili nemici; nel Mediterraneo centrale nostri cacciatori in crociera hanno abbattuto due velivoli del tipo Wellington; nel Mediterraneo occidentale un nostro aerosilurante al comando del maggiore pilota Arduino Buri ha attaccato un piroscafo nemico, carico, da 10.000 tonn. affondandolo.

9 angleških letal uničenih 3 tovarne ladje potopljene

Glavni stan Oboroženih Sil je objavil 16. novembra naslednje 532. vojno poročilo:

Pri angleškem letalskem napadu, ki je bil izvršen v noči na 15. nov. na Acireale na Siciliji, nastale žrtve so narasle na 21 mrtvih in 29 ranjenih. Na obali je bila ujeta posadka letala, ki je bilo sestreljeno v morje. Stela je 3 častnike.

V severni Afriki delovanje topništva na fronti pri Tobruku. Pri sovražnih letalskih napadih na Derno in Bengasi je nastalo nekaj škode. Med arabskim prebivalstvom je bil eden ubit, nekaj ljudi pa je bilo ranjenih.

V vzhodni Afriki so se izjalovili napadi, ki jih je sovražnik sprožil proti našim prednim postojankam na gondarskem bojišču. Na stotine mrtvih je obležalo na terenu pred postojankami, ki so bile junaško branjene. Druge hude izgube so naši oddelki prizadeli nasprotniku pri svojih ofenzivnih sunkih. Nemški bombniki so v Afriki napadli letališče v Džarabubu in uničili na tleh tri večmotorna letala. Lovci so v letalskih spopadih sestrelili štiri sovražne aparate. Dve naši letali se nista vrnila na oporišča.

Na vzhodnem Sredozemskem morju so naša letala pri ofenzivnih izvidniških poletih bombardirala in potopila dve sovražni tovarni ladji. Na srednjem Sredozemskem morju so naši lovci, ki so krizarili nad tem morskim področjem, sestrelili dve letali tipa Wellington. Na zapadnem Sredozemskem morju je torpedno letalo pod poveljstvom majorja pilota Arduino Burija napadlo 10.000 tonsko polno natovorjeno sovražno ladjo in jo potopilo.

Odhod madžarskega finančnega ministra iz Rima

Rim, 7. novembra s. V soboto zvečer je odpoval iz Rima v domovino madžarski finančni minister Remenyi Schneller s svojim spremstvom. Do postaje je gosta spremila finančni minister Thaon di Revel, državni podtajnik Lissia, veleposlanik Gianini in drugi visoki funkcionarji iz zunanega in finančnega ministrstva. Zraven je bil tudi madžarski poslanik pri Kvirenu, kakor tudi njegov tovariš pri Vatikanu. Madžarski gostje so se pred odhodom vlaka poslovili od svojih spremljevalcev in ponovno izrazili svojo zahvalo Duceju za prisrčnost, s katero je sprejel in za gostoljubje, katero jim je fašistična Italija izkazala.

Italijansko letalstvo onemogoča Angležem razmah na Sredozemskem morju

Operacijski stan, 17. nov. s. Posebni dopisnik agencije Stefani poroča:

Letalsko delovanje nad Sredozemskim morjem je vedno živahnije. V zadnjih dneh je navzile neugodnim vremenskim razmeram italijansko letalstvo pri svojih operacijah doseglo velike uspehe in izvršilo vse naloge, ki so mu bile poverjene. Posebno je hudo napadalo Malto. Italijansko letalstvo ima tukaj zelo kočljive naloge. Posebno težko nalogo imajo ogledniška letala, ki letajo in napadajo Malto. Čeprav imajo ti oddelki mnogo žrtev in so pokazali veliko junaštvo, pa med letalci še vedno gori ogenj navdušenja in odločnosti, pa naj gre za pilote na bombnikih ali lovcih. Prav tako je treba reči za oglednike, da je njihovo delovanje drzno in silno važno za končni uspeh operacij. Letališča na Malti so dobila v zadnjem času veliko število novih lovskih letal kakor tudi bombnih. S svojimi neprestanimi napadi in razrušenji onemogoča naše letalstvo sovražniku, da bi se razmaknil tako, kakor bi rad. Vendar sovražnikovega delovanja ni mogoče v celoti preprečiti. Pač pa italijansko letalstvo pre-

Pritisk zavezniških sil na vzhodnem bojišču ne odjenja

Najtežji boji potekajo na Krimu, kjer nemška vojska napada utrdbe Kerča in Sebastopola

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 16. nov. Vrhovno poveljstvo nemške vojske je objavilo danes naslednje poročilo:

Pri napadu na Sevastopolj so zavzele nemške čete močno zgrajeno in trdovratno branjeno utrdbo. Letalsko orožje je podpiralo borbe za Sevastopolj in Kerč z napadi na utrdbe, ladje in pristajališke naprave. Z bombami so bile zadete sovjetska topničarka in dve transportni ladji s četami.

Na bojišču pri Tihvinu sta samo dve pionirski stotniji zavzele 113 bojnih postojank.

Na morju ob Angliji je potopilo letalsko orožje pri Faroerskih otokih in vzhodno od Peterheada dve sovražni trgovski ladji s skupno 7000 hr. reg. tonami. Dve nadaljnji veliki ladji sta bili z bombami močno poškodovani. Bojna letala so podnevi zadela z bombami težkega kalibra velik plavž pri Middlesboroughu. Letalski napadi so bili usmerjeni v poslednji noči tudi proti pristajališkim napravam ob vzhodni in južozapadni obali angleškega otoka.

V nočni bitki nemških prednjih sil z angleškimi brzinimi čolni je bil v Rokavskem prelivu potopljen sovražni brzi čoln, verjetna pa je potopitev še drugega čolna. Naše bojne sile niso imele nobene izgube.

V severni Afriki so nemška bojna letala uspešno bombardirala angleško letalsko oporišče v oazi Džarabub.

Sovražnik je podzvel v poslednji noči s slabimi silami napade na severozapadno nemško obalo brez posebnega učinka. Sestreljen je bil en angleški bombnik.

V zadnjih tednih je priborilo nemško letalsko orožje nadaljnje velike uspehe v boju proti sovjet-

skim letalskim silam. V času od 1. oktobra do 8. novembra je izgubila sovjetska vojska skupno 2.174 letal, izmed katerih jih je bilo 1293 sestreljenih v zraku, 412 jih je sestrelila protiletalska obramba, ostanek pa je bil uničen na tleh. V istem času je bilo na vzhodni fronti izgubljenih 183 lastnih letal.

Finski uspehi pri uničevanju sovjetske mornarice

Helsinki, 17. novembra. s. Uradno poročajo, da je na bojišču polotoka Hangoe sovražna artilerija razvila živahno delavnost. Finsko obalno topništvo je streljalo na veliko sovjetsko ladjo pri omenjenem pomorskem oporišču.

Na zahodnem delu karelijske ožine se razvija običajno neznatno delovanje artilerije in moznarjev. Skromen sovražnikov poskus napada na Valkeasaari je bil brezuspešen. Na vzhodnem karelijskem področju popoln mir. Na bojišču pri reki Sivaervi je bilo odbitih nekaj sovjetskih poskusov napada. Na vzhodnem karelijskem bojnem polju je prišlo na južnem koncu do krajevnih spopadov, pri katerih so bili vsi napadi, ki jih je sovražnik izvedel s srednje močnimi oddelki, odbiti. Na nekaterih točkah tega bojišča medsebojno močno udeleževanje topništva.

Na severnem karelijskem področju uspešni finški krajevni napadi in udejstvovanje naših oglednikov. Naši so opazili močan nasprotnikov pomorski promet v Finskem zalivu. Če sodimo po številnih eksplozijah, ki so se slišale, so sovjetske izgube morale biti znatne.

Južno od Kerka je en sovražnikov bombnik padel v morje. Vojni plen, ki so ga naši izrgali

sovražniku iz rok na otokih Bioroko nasproti Koivista obsega 100 tonsko ladjo, natovorjeno s strelivom, dve drugi manjši ladji, ladjo s kovinastim oklepom, nad deset topov, kakor tudi artilerijsko strelivo, fotografske potrebščine, torpedne merilce in 66 avtomobilov s številnimi velikimi oddajnimi postajami z vsemi potrebščinami, vojaške kuhinje, 67 konj, en traktor, en oklepni avtomobil, tehnične potrebščine, razna živila ter veliko skladišče sanitetnih potrebščin.

Brzjavka prometnega ministra Duceju

Rim, 17. nov. s. Duce je prejel sledečo brzjavko:

Po vašem naročilu sem ob navzočnosti nemškega državnega podtajnika za promet odprl elektrificirano železnico Bologna-Trento v dolžini 205 km, ki tako izpopolnjuje zvezo med Brennerjem in Calabrijo v dolžini 1452 km, ki je sedaj vsa elektrificirana. Tehniki in delavci se premagali mnoge težave in so v naprej preračunanem času izvršili to delo in elektrificirali železnico ter tako prispevali k naši avtarkiji s prihrankom na premozi, ki bo znašal letno 85.000 ton. Vsi ti se pridružujejo meni, ko vam izražam popolno poslušnost in vdanost in odločenost, da bom koral pri vaših poveljih s popolnim prepričanjem v zmago orožja in našega dela. Host-Venturi.

Težke poškodbe bojne ladje »Malaya«

Algeiras, 17. nov. s. Iz Gibraltarja se je zvedelo, da se je v gibraltarsko ladijsko popravilnico zatekla britanska vojna ladja »Malaya«, ker ima veliko luknjo v trupu. O torpediranju te ladje se izvedo zanimive podrobnosti. Ta ladja je bila napadena tedaj, ko je dobila »Ark Royal« svoj uničujoči torpedo. Skupina angleških rušilcev je potem, ko rešitev letalonosilke ni bila več mogoča, obkolila »Malayo«, da bi jo branila, in začela metati globoinske bombe, da bi tako preprečila približanje nemških podmornic. Toda navzile temu je torpedo zadell zadnji del ladje. Angleška bojna ladja bo morala del časa ostati izven akcije, ker so njene poškodbe precej hude.

Vesti 17. novembra

Vse judovske bolnišnice v Romuniji preidejo v državno last. V Bukarešti sami je šest takšnih bolnišnic. Obenem je prosvetni minister odredil, da je treba iz prodaje vzeti vse gramofonske plošče, na katerih so bila posneta glasbena dela judovskih skladateljev.

Velik požar je uničil del živilskih skladišč v zahodnem delu Londona. V teh skladiščih so bila živila, ki jih je nakopičilo angleško prehranjevalno ministrstvo.

Turški predsednik vlade Saidam bo odpotoval v Mersino na okrevanje. Med njegovo odsotnostjo bo vodil posle predsednika vlade zunanji minister Saradzoglu.

Turčija in Švica sta začeli uvodna pogajanja za sklenitev medsebojne trgovinske pogodbe. Za konec tega meseca pa pričakujejo v Ankari prihod skupine švicarskih gospodarskih strokovnjakov.

Španski prostovoljcem v »Sinji diviziji«, ki se vojskuje na vzhodnem bojišču proti boljševikom, je general Franco poslal darilo v obliki konjaka in tobaka za 800.000 pezeta. Šef Francove vojaške pisarne general Moscardo bo v najkrajšem času odrinil v Nemčijo in v Rusijo, da bo sam razdelil to darilo prostovoljcem.

Hud potres v okolici Erzidžana, ki je trajal 20 sekund, je povzročil veliko škodo. Pet vasi v okolici mesta je popolnoma porušeni. Dosegal so ugotovili 15 mrtvih in 66 ranjenih. Potniki pripovedujejo, da se potresni sunki ponavljajo skoraj vsak dan.

Zaradi velikega požara, ki je nastal v letalski tvornici Hort Wourth v Teksasu, kjer izdelujejo velike bombnike, bodo naročila imela veliko zamudo.

Stalinova hčerka Svetlana se nahaja sedaj v nekem okrevališču na Švedskem, ki je oddaljen 80 km od Stockholma, je dejal neki ujeti politični komisar poročajo iz Helsinkia.

bi se ukvarjali v vseh podrobnostih s stanjem tega vprašanja. Japonska vlada stremi za tem, da bi se srečno zaključila pogajanja, ki so v teku, vendar pa pozna določene meje pri svojem spravljanju stališč. Minister je dobesedno rekel: »Če bi se pa pojavila ta morebitnost in začela ogrožati obstoj imperija ali pa ogroziti ugled Japonske, potem je treba reči, da se bo Japonska postavila v bran odločno in krepko. Jaz sam izvršujem svojo dolžnost z jasnim čelom, toda z zavestjo, da z naznačenimi potmi ne moremo kreniti. Japonska stoji danes pred težkim položajem, kakršnega še ni doživljala, zato pa je potrebno, da se narod na znotraj zedini, ker bo le tako lahko premagal težave. Kakor sta neločljivi narodna obramba in diplomacija, tako se vzajemno podpirata notranja in zunanja politika. Nikoli ni bila nujnost mobilizacije vseh narodnih sil in trdnih vezi med vlado in narodom tako velika kakor je danes.«

Minister je končal svoj govor z zatrdilom, da bo 100 milijonov Japoncev storilo v polni meri svojo dolžnost in ob vsaki priliki podporilo svojo vlado.

Govor japonskega zunanjega ministra na izrednem zasedanju japonskega parlamenta

Tokio, 17. novembra. s. Agencija Domei je včeraj zvečer objavila izvešček iz govora japonskega zunanjega ministra Toga, katerega je imel na drugi dan zasedanja japonskega parlamenta. Minister je v začetku rekel, da se je Japonska v zadnjih štirih letih bavila z vojaškimi operacijami za uvedbo novega reda v Vzhodni Aziji in še danes nadaljuje s svojim pohodom, da bi odstranila težave, ki se pojavljajo na poti, medtem ko je domači narod ves strujen in združen. Govornik je pri tej priliki izrazil priznanje in pozdrav oboroženim državnim silam, ki se vojskujejo v imenu cesarja, obenem pa izkazal čast tudi vsem padlim vojakom. Ni potrebno ponavljati, je nadaljeval zunanji minister, da stremi japonska zunanja politika po svojih temeljnih načelih za uvedbo miru v Vzhodni Aziji. Ta mir mora temeljiti na pravici in ustvariti takšne pogoje, da se bodo zboljšali splošni pogoji za življenje človeštva. Omeniti moram, da je v zadnjih 70 letih Japonska večkrat srečno prebrodila svoje narodne krize. Posebno je omembe vredna rusko-japonska vojna, v kateri je Japonska potrdila svoj narodni obstoj in znala odstraniti vse ovire za mir v Vzhodni Aziji. Po teh dogodkih si je Japonska ustvarila položaj in ugled kot sila, urejevalka v Vzhodni Aziji. Tudi danes je preveča nezlomljiv pogum, da bo tudi po tej izvršila vse naloge in uvedla v Vzhodni Aziji nov red na temelju pravice in obenem prispevala tako svoj bistveni delež k svetovnemu miru. Sreča je, da imata Nemčija in Italija iste poglede kakor Japonska in so se zato med seboj povezale s trojnim paktom. Znano je, da je dal trojni pakt že po enem letu svojega obstoja lep prispevek k uvedbi novega reda v Aziji in Evropi in svoj prispevek za omejitve sedanje vojne. Mandžursko cesarstvo je vedno krepkejšo. Če tri najst držav je priznalo Mandžurijo. Na Kitajskem se Japonska bori za to, da bi zrušila režim maršala Čangkajškega. Temeljna politika Japonske glede Kitajske je ta, da hoče ustvariti in ustaliti popolno sodelovanje med Japonsko in Kitajsko in tako zagotoviti v Vzhodni Aziji napredek, prosper in boljše življenje. Temeljna pogodba, ki urejuje odnose med Japonsko in Kitajsko, je bila ne-

davno sklenjena med japonsko in kitajsko narodno vlado. Japonska vlada je odločena to sodelovanje s kitajsko narodno vlado držati do zadnje možnosti.

Zunanji minister je potem pristavil, da je Japonska zaradi srečne rešitve kitajskega vprašanja lahko postopno posvečala svojo pozornost severu, kakor tudi Južnim morjem. Spričo evropske vojne se je Japonska vedno trudila, da bi preprečila, da bi se vojna razširila tudi na Vzhod in bi se tako na tem koncu sveta ohranil mir. Minister je potem izjavil, da ima nevtalnostni pakt, sklenjen med Rusijo in Japonsko v letošnjem aprilu, zgolj ta namen, da zajamči mir in varnost na severu in skladu s prej navedenimi načeli. Navzile sovražnostim med Nemčijo in Sovjetsko Rusijo pa je japonska vlada stalno skrbela, da bi ohranila mir na severu. Na kratko povedano ima Japonska namen, da z vsemi sredstvi onemogoči vsako motenje miru na severu, obenem pa onemogoči ogrožanje koristi in pravice, ki jih ima tukaj Japonska. Kolikor se tiče Južnega morja, je japonska vlada z uspehom posredovala v sporu med Siamom in francosko Indokino in je tudi sama uredila svoje politične in gospodarske odnose z Indokino. Vrh tega je Japonska sklenila s Francijo dogovor za skupno obrambo francoske Indokine, da bi se skupaj postavili v bran proti mednarodnim grožnjam, ki so naperjene proti Indokini.

Japonska vlada je poslala k vladi francoske Indokine posebnega poslanika z nalogo, da ojači in pospeši prijateljske odnose med obema državama. Japonska ima tudi namen ojačiti svoje gospodarske odnose s Siamom in bi rada dosegla sodelovanje med obema državama z vzpostavitvijo veleposlaništva. Treba pa je obžalovati, da propaganda tretjih sil označuje te japonske namene kot grožnjo proti tem delom Azije. Zunanji minister je rekel, da ni nobenega dvoma o tem, da vzhodni narodi pravilno razumejo japonske težnje in da vedo dobro, zakaj je treba sodelovati z Japonsko pri uvedbi novega reda v Vzhodni Aziji. Japonska je zbrala vse svoje čiste napore za srečen konec kitajske afere. Čeprav so naše čete letos poleti na podlagi sporazuma za skupno obrambo države stopile na tla Srednje francoske Indokine, pa vidita Velika Britanija in Združene države v tem dejstvu grožnjo, naperjeno proti njunim ozemljem in sta zato dali zamrzniti japonske kredite v obeh državah, kar je imelo za posledico prekinitev gospodarskih odnosov. Britanski dominioni in kolonije so takoj sledili temu zgledu, pridružila pa se mu je tudi holandska Indija. Anglija in Združene države so znova začele utrjevati obroč okrog Japonske in privleklo Avstralijo, holandsko Indijo in Čangkajška v skupen blok proti Japonski. Mednarodni položaj, kar se tiče Japonske, se tako od dne do dne poslabša in pritisk, ki ga Anglija in Združene države izvajata nad Japonsko, pomeni dejansko ogrožanje temeljev japonskega imperija. Japonski zunanji minister je nato omenil, da preveča japonsko vlado želja, da bi ohranila mir na svetu, posebno pa na Tihem oceanu in je zato vpregla vse svoje sile, da bi premagala težave sedanjega položaja. Od kar se je začel kitajsko-japonski spopad, so se japonsko-ameriški odnosi postopno poslabševali in če se ta razvoj sedaj ne bo ustavil, preti velika katastrofa. In ta možnost bo prinesla veliko škodo ne samo državam ob Tihem oceanu, temveč tudi vsemu svetu. Od preteklega aprila je japonska vlada poskušala pri vladi Združenih držav doseči jasnost glede medsebojnih odnosov. Prejšnja vlada je storila vse, da bi to vprašanje uredila in da bi dosegla nov sporazum. Sedanja vlada nadaljuje s tem delom in zaradi tega ni na mestu, da

Ganljiva verska slovesnost v Ribnici

Ob navzočnosti velike množice ljudstva je škof dr. Gregorij Rožman blagoslovil nov oltar Marije Pomagaj

Ribnica, 17. nov.

Ribnica in z njo vsa Ribniška dolina je večeraj proslavila pomemben dan, ki bo ostal vsemu našemu prebivalstvu v trajnem spominu. V župnijski cerkvi je večeraj dopoldne ljubljanski knezoškof g. dr. Gregorij Rožman ob navzočnosti številnega ljudstva iz Ribniške doline blagoslovil posnetek brezljanske Marije Pomagaj in novi oltar, posvečen Mariji v spomin na današnje čase in stiske. Cerkve je bila vsa v zelenju in cvetju tako, da je bila vsa slovesnost res dostojna velikega dneva, ko je dobila naša župnijska cerkev in Ribničani oltar brezljanske Marije, h kateri se je naše ljudstvo vedno, zlasti pa v stiskah in težavah zatekalo s takim zaupanjem.

Zjutraj ob tričetrt na devet je bil iz župnišča spreved v cerkev. G. knezoškofa so spremljali v cerkev Marijina družba z zastavo, 13 deklet v narodnih nošah in domača duhovščina. Pred bla-

goslovlitvijo je imel g. škof globok in krasen govor, v katerem je izrekel veselje, da je postavilo naše verno ljudstvo nov oltar Mariji Pomagaj. V teh stiskah hitimo k Mariji Pomagaj, hitimo k Njej, kateri niso neznane naše stiske, bridkosti in težave. Nato je Prezvišeni govoril o velikem trpljenju Marije in Njenega Sina, ki sta s svojim trpljenjem rešila človeštvo. V stiski se zatekajmo k Mariji, zaupajmo, ker Ona ni nikogar zapustila, ki se je k Njej z zaupanjem zatekal.

Nato je bila slovesna blagoslovlitev Marijine podobe, krasnega dela akad. slikarja g. Kregarja in nov oltar, delo arhitekta g. Vurnika. Oltar je napravljen v domačem slogu in krasno desno cerkveno ladjo.

Polna cerkev je pričala, da se ljudstvo veseli, da je dobilo nov oltar Marije Pomagaj, h kateremu bo prihajalo in izlivalo pred podobo brezljanske Marije svoje težave.

Razdeljevanje oblačilnih kart končano

Nad 92.000 izkaznic izdanih - Trgovanje z oblačilnimi izkaznicami

Ljubljana, 17. nov.

V ponedeljek, 10. t. m. so pričele posebne komisije na 19 krajih razdeljevati vsem občanom v starosti od enega leta naprej posebne izkaznice za obleke, perilo in obutev, ki so bile popisane vse zaloge blaga po vseh manufakturnih trgovinah. Tem uradnim komisijam so bili v razdeljevanje določeni rajoni po ulicah. Razdeljevanje izkaznic je trajalo ves teden in je bilo v soboto, 15. t. m. končano. Stranke so splošno izpolnile poprej jim dostavljene obrazce brez večjih napak pravilno in točno, tuintam so pa nekateri pozabili podpisati formularje, kar pa ni nikakor oviralo uradnega poslovanja.

Prvi dan ni bilo opaziti hujšega navela strank v prostore, kjer so komisije poslovale dopoldne od 9 do popoldne, popoldne od 14 do 18. Pred vsakim vhomom je stal stražnik, da je vzdrževal red in da ljudje niso vdirali v lokale in se prepirali. Nekateri dneve je bil na komisije veliki kanski naval, da so bili pa ljudje primorani dalj časa čakati na izročitev izkaznic. Vsak prejemnik je moral prejti karte s svojim podpisom potrditi na seznamu v posebni za to določeni rubriki.

Največji naval, tako zatrjujejo, je bil na komisijo za bežigradski okraj. Tam so vsak dan prihajale po izkaznice močne skupine dopoldne in popoldne. Drugo so imeli ljudje srečo, da so zadevo takoj opravili brez večjega čakanja. Drugače so Ljubljanci sprejeli izkaznice mirno, brez godrnjanja in kritiziranja. Nikjer ni bilo nikakih incidentov.

Koliko oblačilnih izkaznic je bilo izdanih v Ljubljani? To vprašanje pač zanima marsikatero Ljubljanko. Točen pregled še ni sestavljen. V soboto so pač komisije napravile splošno revizijo. Danes, v ponedeljek, pa bo končno sestavljen celoten pregled na podlagi posameznih komisij.

Marsikoga je presenetilo dejstvo, da je bilo izdanih pri nekaterih komisijah mnogo, mnogo več ženskih ko moških oblačilnih izkaznic, da so moške izkaznice pri gotovih komisijah zmanjkale, povsod pri vseh komisijah pa so v znatnem številu ostajale otroške izkaznice. Zanimivo je dalje, da je bilo pri komisijah v središču mesta, kjer se razvija vsakdanje poslovno življenje, izredno nizko število izkaznic za otroke v starosti od 1. do 4. leta, dočim je to število pri komisijah na periferiji, kjer stanujejo delavci in drugi gmotno šibkejši sloji, znatno večje, največje v Mostah, za Bežigradom, v Šiški in na Viču.

Prva komisija na magistratu, ki je obsegala 19 ulic, jedro mesta, v okviru Cankarjevo in Gal-

lusovo nabrežje, Hrenova ulica, čez Grad na Krekov trg in do Zmajskega mostu, je n. pr. izdala le 34 otroških oblačilnih izkaznic, dalje 133 deških in 111 dekliških za starost od 4. do 15. leta ter naposled 948 moških in 1220 ženskih izkaznic za starost od 15. leta naprej.

Komisija v sodni palači, ki je poslovala v nekdanji porotni dvorani in kamor je bil gotove dneve prav velik naval, je izdala 4588 različnih kart, to vseh vrst. Otroških je bilo do 120.

Splošno računajo, da je bilo v preteklem tednu izdanih nad 92.000 oblačilnih izkaznic vseh vrst. To je verjetno? Zakaj? Enostaven, važen in umiljen razlog!

Zadnje, letos 31. julija izvedeno ljudsko štetje je doseglo 91.613 prebivalcev s 27.674 družinami, bilo je 41.783 moških in 49.880 žensk. Od tega štetja naprej je bil precej velik dotok ljudi do zadnjih dni.

Izkaznice za obleke, perilo in obutev so prinesle novost. Poprej med popisom zalog je človek lahko opazoval po raznih izložbah najrazličnejše blago, lepe gorske čevlje, so mnogi prodajalci kazali po izložbah. Ko so prišle izkaznice, pa so mahoma mnoge zaloge bile izpraznjene. Težki gorski čevlji so izginili iz izložb. Ko je hotel neki človek, ki si je bil izbral neke lepe čevlje, z izkaznico kupiti ta par, so mu v prodajalni suboparno odvrnili: »Zaloga gorskih čevljev je pošla!«

»Kako? Zakaj? Saj sem vendar še pred dnevi videl v izložbi lep par gorskih čevljev!« Odgovor trgovsko kratak: »Za reklamo so bili izstavljeni! Bili so naročeni!«

Drugače so ljudje zadovoljni, da je bil nakup oblačil, perila in obutve raciniran! — d.

Razpis ustanove Friderika Homana

Trgovsko-industrijska zbornica v Ljubljani razpisuje za leto 1941 iz Homanove ustanove 12 podpor po 76 lir. Upravičenci do teh podpor so obubožani trgovci na ozenlju ljubljanske vrovine. Poleg tega prejemajo podpore samo oni bivši trgovci, ki so obubožali zaradi bolezni, nesreče ali poslovne nezdode, toda brez lastne krivde. Rok za vlaganje prošnje je do 10. decembra 1941. Nekoliko pranje prošnje morajo biti opremljene s potrdilom občine o prošilčevem siromašnem stanju in sicer v kateri prošilec stalno stanuje, kakor tudi s potrdilom krajevnega pristojnega združenja trgovcev. Združene trgovcev ovrava prošnje kakor tudi potrjuje, da je prošilec bivši trgovec in da je obubožal zaradi bolezni, nesreče ali poslovne nezdode, toda brez lastne krivde.

Ogenj sredi Ljubljane je zahteval tudi smrtno žrtev

Ljubljana, 17. novembra.

Včeraj kmalu zjutraj je izbruhnil v sredini mesta novaren požar. Nevaren zaradi tega, ker je ogenj izbruhnil v delavnici kjer imajo opravka z gumijem. Ogenj je nastal ob 8.31 v Abulnarjevi delavnici na Tyrševi cesti 34. Ogenj pa so ljudje kmalu zazpazili in poklicali poklicne gasilce. Že po nekaj minutah so bili na mestu in so pričeli gasiti. Na požarišču so prišli tudi prostovoljni gasilci. Oboji so napelili dvojne cevi in kmalu zadušili požar. Ko so prišli gasilci k delavnici, se je iz nje valil tako gost dim, da so morali gasilci nataktni protiplinske maske, če so hoteli vdreti v prostor, kjer je divjal ogenj.

Spravljanje snega po mestnih cestah in ulicah

Ker je spet zapadel sneg in marsikateri hodnik niso v redu, je mestno poglavarstvo prisiljeno, da spet opozarja na predpise mestnega cestnega reda in na dolžnosti, ki jih morajo opraviti hišni lastniki ali najemniki ter posestniki zemljišč in stavbišč pri spravljanju snega s hodnikov in pešpotov.

Mestni cestni red namreč v § 75. določa: »Kadarkoli zapade sneg, je dolžan lastnik, oskrbnik, hišnik ali najemnik hiše, stavbišča ali drugih zemljišč ob cesti skidati sneg s hodnika ali pešpota ob vsej dolžini posestva.

Če zaradi snega polzi ali kadar se napravi poledica, morajo posestniki takoj posuti hodnik s peskom, pepelom ali žaganjem. Kadar pa zapade sneg ali se napravi poledica pomoli, mora biti opravljeno snajenje in posipanje hodnikov in pešpotov vsaj do 7. zjutraj.

Pri neprestanem snegu se mora hodnik ali pešpot osnažiti večkrat na dan in posipati tako, da ni nevarnosti za pešce. Sneg in led je prepovedano odmetavati v odtočne kadunje ali tik ob robnik, na rešetke požiralnikov in na tramvajsko progo. Z dvorišč spravljanje snega in ledu ni dovoljeno odkladati na cestah, temveč ga je treba zvoziti v vodo ali na odkazane prostore. Sneg, ki sam zdrži ali ga pomečejo s strehe, morajo hišni posestniki ali druge odgovorne osebe nemudoma na svoje stroške zvoziti s ceste. Ob južnem vremenu in v obče, kadar se sneg in led tajata, je treba hodnike in pešpote po potrebi večkrat na dan osnažiti luž in blata.

Posestniki naj predvsem upoštevajo izrecno opozorilo, da mestno cestno nadzorstvo s svojimi delavci ne spravlja snega s hodnikov in ne posipa proti poledici hodnikov ob zasebnih posestvih in sicer brez izjeme nikjer, torej niti pri javnih posestvih, niti pri cerkvenih in tudi ne pri občinskih posestvih.

Ljubljanski posestniki naj si torej o pravem času priskrbe hišnike ali najame delavce, ki jim bodo po predpisih in o pravem času do 7. zjutraj spravili sneg s hodnikov. Glede širine hodnika, ki mora biti osnažen, velja naslednje pravilo: tam, kjer so položeni robniki, je treba sneg spraviti s hodnika do robnika — razen onega peščenega pasu, ki je namenjen za nasade. Pri tem pa vendar mora biti vselej osnažena tudi odtočna kadunja ob robniku na cestišču. Hodnike brez robnikov je treba osnažiti v širini najmanj 2 m. vselej pa do odtočne kadunje. Tudi pri teh hodnikih je treba vselej osnažiti odtočno kadunjo ali jarek.

Odvažanje in odmetavanje snega v vodo je dovoljeno le na onih prostorih in bregovih ob vodi, ki bodo za odlaganje snega pripravljeni in označeni s posebnimi znaki.

Posestniki naj se zavedajo pravnih posledic v primeru opustitve spravljanja snega s hodnikov in

Ogenj je zahteval na žalost tudi smrtno žrtev. V delavnici je namreč prenočeval delavec Debevec. Moč je imel trdno spanje, saj ga tudi dim ni zbudil. Končno pa se je nabralo le toliko dima, da je moža omamilo in se je končno reže tudi zadušil. Gasilci so seveda takoj nesrečnega prinesli iz delavnice in ga z umetnim dihanjem skušali spraviti k življenju. Trudili so se, vendar pa njihov trud ni imel uspeha. Možak je bil mrtev. Kmalu je prišla na požarišče tudi policijska komisija, ki je ugotovila identiteto umrlega. Pri požaru je bilo seveda tudi mnogo radovednežev, vendar pa je policija vzorno vzdrževala red. Po eni uri gašenja, so se gasilci lahko spet vrnili domov.

posipanja hodnikov proti poledici. Policija bo sleherno zanemarjanje dolžnosti posestnikov glede spravljanja snega najstrožje kaznovala.

S Hrvaškega

Sporazum o preselitvi Hrvatov s Štajerskega

Zagreb, 17. novembra. s. Med Nemčijo in Hrvaško je bil sklenjen sporazum o preselitvi Hrvatov, ki žive na Spodnjem Štajerskem in se žele nastaniti na Hrvaškem.

Tisti, ki se za stvar zanimajo, lahko v treh letih sporoče svojo željo posebnemu mešanemu odboru. Hrvatje imajo pravico prodati svoje premoženje na Štajerskem in denar, ki ga bodo zanj dobili, prenesti na Hrvaško.

Zagreb, 17. nov. s. Bivši jugoslovanski kovanici po 10 in 20 din morajo biti zamenjani med 17. in 29. novembrom.

Zagreb, 17. novembra. s. S poglavitnim odlokom sta bila imenovana za konzula v Ljubljani dr. Anton Ivančič, za konzula na Reki pa dr. Zvonimir Kalet.

Šport doma in po Kraljevini

Ljubljana, 17. nov.

Včerašnja nedelja je bila pri nas brez vsakega športnega sporeda. Čeprav so bila igrišča sposobna za igro, vendar je Slovenska nogometna zveza v soglasju s tekmujočimi klubi odgodila vse letošnje prvenstvene tekme na spomladanski termin. In pametno je tako, saj ne gre, da bi si igralci lomili noge na poledenelih igriščih. Torej na kratko: za letošnje leto je nogometa konec. Drugih športnih dogodkov pri nas pa tudi ni bilo.

Včerašnje IV. kolo v nogometu po ostali kraljevini pa se je končalo takole:

A liga: Roma : Lazio 1 : 1, Ambrosiana : Liguria 2 : 1, Livorno : Torino 1 : 1, Triestina : Modena 1 : 0, Napoli : Venezia 1 : 1, Bologna : Atalanta 4 : 0, Juventus : Milano 3 : 2, Genova : Roma 2 : 0.

B liga: Savona : Spezia 1 : 1, Bari : Alessandria 1 : 0, Prato : Propatria 1 : 0, Vicenza : Pescara 2 : 0, Udinese : Padova 1 : 0, Fiumana : Reggiana 1 : 1, Pisa : Lucchese 4 : 3, Novara : Fanfulla 1 : 1, Siena : Brescia 1 : 0.

Roma, ki vodi, je pri včerašnjem srečanju dosegla res odličen rezultat. S tem je dosegla 7. točko. Prav dobro se je tudi včeraj odrezala Triestina, ki je v Modeni premagala domače moštvo z 1 : 0. S to zmago se je precej približala prvemu, vendar pa je do konca tekmovanja še dolga pot.

Predlagamo in pomagamo

Nastopajoča zima in hitro spreminjanje vremena sta zopet zbudila neprijetne znanilke mraza — ozeblina. Malokdo je tako srečen da jih nima. Zato bomo o prijetnosti ozeblin, ko te v večerpi družbi ali pa doma v postelji vse škemi, srbi in peče, raje molčali. Pametneje bo, da se pomenimo, kako od pomoči tej nadlogi z domačimi sredstvi.

Stara izkušnja kažejo, da se morajo ozebline tretji s snegom toliko časa, da se ogrejejo. To ni vselej prijetno, je pa koristno. Tudi menjajoče kopeli vroče in mrzle vode učinkujejo ugodno. Da povečamo učinek kopeli, skuhamo pest hrastove skorje in koplje močnejše ozebline dele 20 minut v kolikor mogoče vroči vodi. Nato oblijemo bolni ud večkrat z mrzlo vodo in ga toplo obvežemo. Med dnevom bolno mesto večkrat natremo s citronskim sokom. Na ozeblino pa lahko pomagamo tudi senen zdrob ali pa obkladke, namočene v jesi, v katerem smo kuhali hrastovo lubje ali pa korenine srčne moči (tormentilla).

Precej pomaga pri ozeblinah, če jih namažeš s sokom čebule in hrena. Tudi smrekovo mazilo je

odlično. Dalje uporabljamo za zdravljenje ozeblin brinjevo olje, kopel srekovih igel v čebulinem soku, ki ga pripravimo na sledeči način: Zjutraj narežemo čebulo na drobno in jo potremo s soljo. Ko se naredi čez par ur sok, tremo zvečer preden gremo v posteljo, z njim ozeblino in jih dobro zavežemo.

Trije dobri recepti proti ozeblinam: 1. Kumar razrežemo in odstranimo peščice. Nato jih položimo na plateno obvezo in damo na ozeblino. Ker pa kumar pozimi ni dobri, jih posušimo v ta namen že jeseni. Pred uporabo jih namočimo. 2. Kafno mazilo proti ozeblinam se že dolgo uporablja. Napravimo ga lahko sami. V drogeriji kupi 90 delov rumenega vazelina in 10 delov kalfe ter dobro zmešaj. To mazilo tudi hladi. Trete precej učinkovito mazilo pa dobimo, če zmešamo 15 delov čiste svinjske masti (ena velika žlica) in 7,5 delov tanina (treslovine) — ena mala žlica — in prav toliko lisičjakovega semena. Mast počasi raztopimo in ko je tekoča (a ne vroča!) ji primešamo tanin in seme lisičjaka.

Človeka več nobena druga ptica pevka ko otožni strnad. Kljub hudemu viharju, ki je potegnil, kljub prvim težkim kapljam in točji, ki se je potem usula, je s svojim neupogljivim pogumom vendarle dosegel vrh. Tedaj je nenadoma švignila mimo njega strela in izpod neba je začelo liti kakor iz škafa. S silnim hrumom je divjal vihar v dolino in spotoma upogibal gozdove, bliski so se križali in strele so treskale, da se je tresla zemlja, in nepretrgano grmenje je postoteno in potisočeno ob neznanh prepadih. Boleslav je spoznal Vsemogočnega in je padel na obraz.

Adalbero je preživel že devet zadovoljnih let v osojskem samostanu. Opat Modest ga je ljubil že izza njegovih mladih let, a bil je tudi vsem drugim ljub in drag, ker se je vedel kot najubojnejši, čeprav je prinesel v samostan bogato doto.

Nekega dne so ga poklicali v govorilnico, kjer ga je čakal Henrik, njegov dragi prijatelj iz mladosti, s svojo pobožno gospo, Cesarjeve razmere so se po smrti Gregorja VII. le še poslabšale. Leopold je padel v neki bitki, ki so jo izgubili, in Henrik je postal koroški vojvoda. Prijatelj sta se veselila, da bosta poslej bliže. Adalbero je pripovedoval o svojih doživljajih, Henrik pa o svojem namenu, da dožida samostan, ki ga je začel graditi oče in ni imel Leopolda časa, da bi ga dokončal v čast svetemu Lambertu. Časi, je menil, so taki, da iščejo za sinovi žalnojoč očetje, utrjeni borci in skesani grešniki radi varno zavetje kakega samostana.

Ko je bil Adalbero pospremljen ob odhodu Henrika in se je vračal, je stopil k njemu kuhar.

»Poglejte, častiti brat, ko ste že tukaj, k našemu kuhinjskemu hlapcu, ki je težko bolan,« ga je prosil.

»Ali se hoče spovedati?«

»Ne more se spovedati, je nem.«

»Kako, da ste sprejeli nemega hlapca, brat?«

Opozorilo vsem bračcem!

Naročite »Slovenčev knjižnico« — Le do 25. novembra imate še čas! — 1. decembra izidejo »PRAVLJICE«, delo slavne češke pisateljice Božene Němcove. Pravljičice bodo najlepši Miklavžev dar za stare in mlade. 15. decembra bosta izšli dve knjigi, da boste imeli dovolj branja čez praznike.

Knjige so le po 5 lir

Vsake knjige je tiskano tudi najmanj 100 izvodov na antičnem papirju in vezane v platno. Taka knjiga stane 20 lir.

Kdor želi knjige v platno vezane, v originalne platnice, naj pošlje broširano knjigo naši upravi Kopitarjeva 6, Ljubljana, in doplača 6 lir, pa mu bomo vezavo oskrbeli. Naročniki »Slovenčeve knjižnice«, naročite se tudi na »Slovenčev koledar«, ki ga lahko

samo za 11 lir, ko sicer stane 20 lir. Koledar lahko naročite le še do 25. t. m.

»Slovenčev koledar« in »Slovenčeva knjižnica«,

Kopitarjeva 6, Ljubljana.

J. N. VOLKHAMER

OSOJANI

ZGODOVINSKI ROMAN

»Ko je odhajal vojvoda na vojsko, je hotel iti z njim tudi moj mož, ker je mislil, da se mora izkazati hvalečnega za to, kar je vendar pošteno zaslužil. Pa sem ga zadržala, češ, da bo vse razpadlo, ako ne bo njega doma. No in tako je postal sinova. Eden je bil na Ogrskem ubit, mlajši je pa še v vojski; Bog ve, ali se še kdaj vrne domov?«

»Srčni ste, da imate takega moža. Verujte mi, jaz znam ceniti hrabrost in zvestobo,« ji je po njenem pripovedovanju rekel.

Ko je kralj ozdravel, mu je nekega dne Blagoša, ki se je zapletel z njim v pogovor, dejal: »Vi niste navaden romar, ker taki ne nosijo s seboj toliko zlata. Tudi se vam pozna, da niste živeli ob navadni hrani, vendar nočem vedeti, kdo ste. Če bi izvedel, bi mogoče potem ne vedel kaj početi. Vprašam vas pa le, kam mislite zdaj iti, da vam pokažem pravo pot. Zdi se mi, da ste tu čisto tuji, sicer ne bi bili zašli tako globoko v moje lovišče.

»V Benetke mislim.«

»Ali so tam onstran za Beljakom?«

»Da, tam doli nekje so, dobri mož.«

»No, potem vas prosim, pojdite proti osojskemu samostanu, samo majhen ovinek napravite. Tam so dobri in pobožni menihi. Jaz, ki sem bil ubog hlapec in sem zdaj svoboden in imam

njive in travnike, živino in lov, se moram za vse to zahvaliti samo rajnemu opatu, a to ni poglavitno. Veste, živl sem kakor divjak, o Bogu nisem vedel skoraj nič in sem se znal komaj pokrižati. Zdaj je, hvala Bogu, z menoj in ženo in z otroki drugače. Tudi za to se moram zahvaliti samostanu. Vas pa nisem videl, odkar ste pri meni, nikdar moliti in tudi ne veselega. Pojdite in obiščite tudi samostan, ne bo vam škodilo!«

»Pojdem, a preden odidem, mi pokažite še vse svoje prostore v tej hiši, ki se mi zdí tako nenavadna!«

Blagoša mu je ustreleg. Po lestvi je šel z njim najprej v kuhinjo in shrambo, ki sta bili skupaj pod onim okroglim prostorom, v katerem je prebivil svojo bolezen, potem pa sta se povzpela v drugo in tretje nadstropje, kjer so spali, in še v četrto — na kaščo. Boleslav je videl, da so dobri ljudje na varnem, ker je imel stolp samo ena vrata, ki so bila močna in visoka, okna pa so bila majhna in ozka, da so jih lahko zadelali. Kljub varnosti so se mu v svoji preprosti revščini le smilili in ko je odhajal, je dal gospodarju skoraj vse zlato, kar ga je še imel. Blagoša se mu je zahvalil, ga prinesel čez Glinu in mu še enkrat pokazal pot...

Kralj je šel globoko zamišljen. Primerjal je svoje preteklo življenje z Blagoševim usodo. »Čisto nasprotno je šla našina pot,« je govoril sam pri sebi, »Blagoševa navzgor, moja nizdol. Njegov sin se vrne s častjo iz vojske in v njegovih rokah umre. Kakšno usodo sem si pa jaz pripravil?«

V takih in podobnih mislih je začel s poti in se vzpenjal na Grlico. Ko je pogledal, je videl, da se ženejo od severa črni oblaki. Kljub temu je nadaljeval strmo pot, ko mu je Blagoša rekel, da bo videl z višine sivi samostan ob robu jezera. Nevihta se je hitro bližala in zmračilo se je dve uri prej, kakor bi se moralo. Boleslav se je urno poganjal vkreber in mislil, da je dosegel že vrh, ko ni videl nobenega drevesa več okoli sebe. Pač ni poznal Alp, ki se začnejo šele tedaj dvigati, ko preneha drevje in ne raste drugega ko nizka ostrava trava ter ne spremilja

Mladinska liktorska organizacija v Ljubljani - ustanovljena

Visoki Komisar o glavnih ciljih nove organizacije, ki je vključena v italijansko vsedrjavno organizacijo

Ljubljana, 17. novembra.

Tajnik Narodne fašistične stranke, glavni poveljnik italijanske liktorske mladine, je z najnovejšim odlokom razglasil na ljubljansko pokrajino ustanovo GIL, ter odločil, da dobi nastajajoča mladinska organizacija naziv Gioventù Italiana del Littorio di Lubiana (GILL).

Odlok ima namen, da raztegne v korist mladine naše pokrajine razne ugodnosti telovadnošportnega, kulturnega in podpornega značaja, ki jih organizacija nudi italijanski mladini.

Tako pravi odlok, ki jo je priobčil te dni zvezno poveljstvo GILL in v kateri je označena delavnost znane italijanske mladinske organizacije ter nekateri posebni znaki novo nastajajoče ustanove. V tej knjižici, ki ima posebno tiskarsko opremo ter je okrašena z lepimi fotografijami in s priklopljenimi shematičnimi tabelami, se daje na znanje državljanom nove pokrajine jasno in enostavno osnovna važnost, ki jo je GIL zavzela v življenju italijanskega naroda. Zvezno poveljstvo GILL začenja s tem svojo javno delavnost po nekoliko mesečnih intenzivnih pripravah, v teku katerih so bili postavljeni temelji organizacije ter uvedena akcija, ki jo GIL že razvija v ostali Italiji pri celotni vzgoji mladine, prispodobljeno krajevnim značilnostim.

V tem razdobju je zvezno poveljstvo v Ljubljani stopilo v potrebne stike ter zaključilo sporazume s pokrajinskimi, občinskimi in zasebnimi organizacijami, ki se bavijo z vzgojo mladine. Dalo je potrebne poudarke telovadnošportni, dramski, kinematografski in radijski panogi naše pokrajine ter preskrbelo ureditev prehrane mladine v zimskih mesecih. Takisto je začelo s svojim delovanjem v raznih odsekih ter izvedlo na primer nadzorstvo in poenotenje pouka v fizični vzgoji in šolah vseh stopenj. Pokrenilo je organizacijo letne kolonije na Rakitni ter priredilo kinematografske predstave. Slednjih je bilo 6 ter jim je doslej prisostvovalo okoli 5400 otrok.

Avtonomni pravilnik pokrajine, ki predpisuje uporabo slovenskega jezika poleg italijanskega v vseh uradnih aktih, je pokazal potrebo uvedbe novega važnega odseka pri poveljstvu, t. j. urada za prevode, ki ima nalogo, da čim prej premaga oviro, ki jo predstavlja različnost jezika. K tem naštetim prizadevanjem je treba dostaviti še eno pridobitev, tako rekoč notranjega značaja, ki pa je kljub temu zelo važna. Ta pridobitev je ureditev novega sedeža zveznega poveljstva v palači Narodne galerije.

V teh prvih časih, delo poteka komaj kakih 15 dni, je bilo vse prvo nadstropje dobesedno prenaprejeno ter si ga bosta ogledala Visoki komisar in zvezni poveljnik pri otvoritvi danes popoldne. Sedež zveze obsega sedaj niz obširnih in ličnih prostorov, ki so se sveži od ometa in barve in ki so zaposlili zelo znano število raznih specialnih delavcev.

Sprejem pri Visokem komisarju.

Da se nastavnikom GILL dajo točna navodila, je bil prirejen predvčerajšnjim pri Visokem komisarju sprejem, ki so se ga udeležili šolski nadzorniki ter upravitelji in načelniki srednjih in meščanskih šol vse pokrajine. Sestanku je prisostvoval zvezni podpoveljnik GILL prof. Cassani z nekoliko voditelji organizacije ter Kr. komisar za uk s svojimi sodelavci.

Zvezni poveljnik je najprej podal kratko poročilo o političnem položaju v pokrajini s posebnim ozirom na dolžnosti šole, ki mora vedno vzpodbujati k lojalnemu sodelovanju brez ovinkov in pridržkov, tako v korist šole same, kakor prebivalstva. Nato pa je Ekse. Grazioli govoril o puku v GILL-u ter poudaril, da je po razpustu Sokola, ki je bil politična, nacionalistična organizacija, nastopila potreba po ustvaritvi druge organizacije, ki bo primerna, da vodi mladino in ji omogoči doseči cilje njenega stremljenja. Ta organizacija si ne stavlja političnih smotrov in je morala biti povezana z italijansko mladinsko organizacijo, ker je Ljubljanska pokrajina italijanska in njeni prebivalci, dasi so slovenske narodnosti, bodo postali italijanski državljani. Zvezni poveljnik je nato pojasnil naziv organizacije ter naglasil, da bo nastajajoča ustanova imela svoj poseben značaj, zlasti v kolikor se tiče jezika, šeg in navad prebivalstva. Nato je zvezni poveljnik

orisal delavnost, ki se bo začela takoj, ko bo organizacija stopila v življenje.

Politični del, ki je osnovnega pomena za italijansko organizacijo, bo izključen, takisto bo izključena vojaška in predvojaška vzgoja. Mladež ne bo zavezana s kakršno koli prisego. Vpisi bodo prostovoljni, tako s strani voditeljev kakor s strani mladine, toda prošnja za vpis članov organizacije bo morala imeti podpis roditeljev ali njihovih namestnikov v znamenje njihovega soglasja.

Cilji mladinske organizacije.

GIL-u ostane moralni in kulturni, telovadnošportni in podporni del programa. Smotri, ki jih bo organizacija zasledovala, so za sedaj naslednji: moralna in kulturna ter telovadnošportna priprava; pouk telesne vzgoje v osnovnih in srednjih šolah; podporni akcija s taborjenjem, mladinskimi kolonijami, obednicami in okrevališči ter prirejanjem potovanj in izletov. Zvezni poveljnik je nato podal sliko organizacije ter omenil ugodnosti, ki jih bodo imeli člani. Poudaril je tudi, da se v GIL-u ne bo mogla organizirati mladina nad 18 let in zato ne bodo ustvarjene organizacije mladih fašistov in mladih fašistk. Kroj moških organiziranecev se bo razlikoval od kroja GIL-a tako, da noben deček ne bo nosil črne srajce ali črne fesa, simbolov Fašizma in Revolucije. Zenski krajc ostane nespremenjen.

Kakšno bo delo.

Ekse. Grazioli je nato prešel na opis takojšnje delavnosti zveze ter je javil, da se bo dne 5. decembra začela pomožna zimska prehranjevalna akcija GIL-a, ki je bo deležnih 5000 potrebnih otrok in za kar je v proračunu predvidenih 1.500.000 lir. Razen tega bodo ustanovljeni krožki po pouku za otroke, ki nimajo potrebnega nadzorstva. V teh krožkih se bodo otroci igrali, učili, po možnosti pa dobivali tudi kosilo. Takisto bodo ustanovljeni krožki za dijake te pokrajine, ki bodo študirali v Ljubljani, ter en krožek za osnovni delovni pouk.

Važna novost v delovanju bo tudi Ducejeva božičnica, ki bo združila vse dosedanje prireditve in pobude v korist deci.

Prihodnje poletje bo najmanj 5000 otrok deležnih poletnih kolonij in ker pravočasno ne bo dogotovljena nameravana stavba dveh velikih kolonij, obmorske in planinske, se bo zato razširila kolonija v Rakitni ter se bodo močno razvile dnevne kolonije. V to svrhu, ki bo ojačila moralno

in fizično zdravje mladine ter jo odvrnila od sušice, so dovoljeni fondy v znesku 2 milijonov lir.

Velik poudarek se bo tudi dal delavnosti glede zborov petja ter se bodo v ta namen sestavili v vseh središčih posameznih skupin zbori, v Ljubljani pa se bo ustanovila akademija za zborovsko petje. Takisto bodo ustanovljene dramske družine med otroki ter se bodo prirejele zvezne tekme med najboljšimi igralnimi skupinami. Pripravlja se tudi ureditev lutkovnega gledališča, ki bo prirejalo svoje predstave stalno v kaki dvorani v mestu, ter drugo tako premično lutkovno gledališče za ostalo pokrajino. Vsa občinska poveljstva, po večjem delu pa tudi vsi krožki, bodo dobili svoj radio, da bo mladež lahko poslušala periodične mladinske oddaje. Radio GIL Ljubljana bo že v najkrajšem času začel poslovati. Kar se

Živahnost na nepremičninskem trgu ponehuje

Ljubljana, 17. novembra.

Agilni, do vseh najmanjših, dostikrat prav specialnih podrobnosti kupčije na ljubljanskem nepremičninskem trgu poznavajoči, koncesionirani posredovalci se v tem novembru sicer prav lahko in diskretno pritožujejo nad slabimi kupčijami s hišami in parcelami, ki so na prodaj v mestu in okolici. »Velike in mastne kupčije so za enkrat splavale, vlovile se le kaka malenkost, oglodana kost, resignirano pripominjajo, ko se shajajo na poslovno zaupne pomenke, pogovore in dogovore, na posvetovanja in barantanja. Ponudbe so velike, povpraševanje minimalno. Na prodaj je v Ljubljani in okolici mnogo starih in novih stanovanjskih hiš, prijaznih vil z modernim komfortom, mnogo stavbišč in raznih zemljiških parcel za vrednost do 10.000.000 lir. Toda, to ni važno! Važno je zanje najti interese in gljivi kapital.

Zemljiška knjiga je v 15 dneh tega meseca zaznamovala le 24 kupnih pogodb za celotno kupno vrednost 502.319 lir. V naslednjem nekatere poseste spremembe!

Perme Apolonija, posestnica v Jaršah št. 28, je prodala Franu Černetu, posestniku v Ljubljani, Rožna dolina XIX-6, gozdno parcelo št. 1525-3 v obsegu 864 kv. m za 13.250 lir in travniško parcelo št. 1525-2 v obsegu 628 kv. m za 9420 lir. Obe parceli v kat. obč. Stožice. Gozd je bil nekaj nad 15 lir kvadratni meter, kar je redkost pri gozdnih kupčijah, ko so navadno cene od 1 do največ 5 lir kvadratni meter.

Lenarčič Janko, posestnik Bevke št. 5, je prodal Franu Popitu, posestniku v Logu 62, parcelo št. 1958 travnik k. o. Log v obsegu 11.894 kv. m za 28.000 lir.

Bonča Marija, posestnica v Vižmarjih št. 48, je prodala Peršiču Frideriku, tehniku, Ljubljana VII Frankopanska ulica 29, parcelo št. 222-8 travnik k. o. Vižmarje v obsegu 839 kv. m za 16.780 din (6.376.40 lir). Pogodba je starejšega datuma.

Rozman Fran in Ana, posestnika, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 85, sta prodala Puc-u Dragu, podjetniku, in njegovi ženi Mili, Ljubljana, Povse-tova ulica 72, parceli št. 45-3 in 45-4 k. o. Peter-sko predmestje I. del z vsemi, na teh parcelah se nahajajočimi stavbami za 38.000 lir.

Babnik Valentin, posestnik, Ljubljana, Vodni-kova cesta št. 123, je prodal Sturm Amaliji, trgovčevi soprogi, Ljubljana, Celovška cesta 135, parcelo št. 518-6 njiva k. o. Zgornja Šiška v obse-gu 672 kv. m za 38.500 lir. Kvadratni meter po 50 lir.

Bizovičar Marija, posestnica, Ljubljana VII, Frankopanska ulica 12, je prodala Kreditne-mu z a v o d u za trgovino in industrijo v Ljublja-ni nepremičnino vlož. št. 578 k. o. Spodnja Šiška (hiša št. 12 z dvoriščem) za 218.545 lir.

Hafner Miha, posestnik Ljubljana, Goriška ulica št. 35 je prodal Debevc Franciški, posestnici Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 4 nepremičnino vlož. št. 1007 k. o. Spodnja Šiška (hiša in vrt) za 80.000 lir.

Kovač Saša, trgovec v Ljubljani št. 12 je pro-dal Poldetu Lovšinu, zasebnemu uradniku Radom-lje parcelo št. 267/3 njiva k. o. Spodnja Šiška v izmeri 1288 m² za 13.000 lir. Kvadratni meter je bil okoli 10.90 lir, ko je svet drugače v Spodnji Šiški mnogo dražji, posebno ob glavnih promet-nih žilah, ko doseže celo nad 200 lir.

Zupna nadarbina v Sostrem je odprodala ne-kaj sveta v kat. občini Sostro in sicer: Jožetu Murgu, zidarju v Sostrem št. 73 parcelo št. 495/7 v izmeri 619 m² za 6.190 lir in Antonu Porenti, zidarju v Zavogljah št. 10 parcelo št. 495/6 v izmeri 595 m² za 5.450 lir; isti Porenta pa je odsto-pil župni nadarbini parcelo šte. 495/1 v izmeri 630 m² za 5.300 lir.

Zidar Porenta Anton je nato prodal Jozelj Alojziju, zidarju v Sostrem šte. 66 parcelo šte. 495/6 k. o. Sostro za 2.500 lir.

Sušteršič Jernej, posestnik v Spod. Hrušici št. 9 je prodal Antonu Komanu, zasebniku v Dobru-

tiče kinematografa, je bilo delo med otroki že za-dovoljivo začeto, preskrbljeno pa bo tudi za zvočno aparaturu. Nekateri izmed teh kinematografov bodo premični. Velika pozornost se bo posvečala športu sploh, zlasti pa smučanju, ki je zelo raz-širjeno v naši pokrajini. V ta namen se bo usta-novil tečaj predsmučarske telovadbe, urejeni pa bosta tudi dve veliki smučarski taborišči.

Razen tega se bodo prirejali poučni tečaji za učitelje ter za nadzornike kolonij in bo v vsakem pogledu ustrezno potrebam tistih, ki se bodo ude-ležili teh tečajev.

Ekse. Grazioli je zaključil svoje poročilo s povabilom vsem upraviteljem šol, naj vložijo svoj trud v delo za korist te organizacije, ki si je za-stavila nalogo da dvigne moralno in telesno raven mladeži Ljubljanske pokrajine.

V teku večera je zvezni podpoveljnik GIL, prof. Pietro Cassani, podrobneje poročal učitel-jem telesne vzgoje našega mesta ter jim je v teku svojega predavanja podal točna navodila glede delovanja, ki se bo kmalu začelo.

Po teh poročilih stopa tedaj Italijanska liktor-ska mladina Ljubljane v življenje na skrajni vzhodni meji Italije.

njah št. 54 del parcele št. 867 njiva k. o. Bizovik v izmeri 2000² za 13.300 lir.

Jerančič Jakob ml., posestnik v Zgor. Hrušici št. 10 je prodal Vladimirju Skubicu, davčnemu izterjalcu v Zgor. Hrušici št. 28 in ženi Mariji parcelo št. 1128/4 travnik k. o. Bizovik v obsegu 1120 m² za 3.040 lir. Kvadratni meter je bil nekaj nad 2 lir.

Možina Jože, posestnik v Zalogu št. 3 je pro-dal Jožetu Zupanciču, trošarinskemu pazniku v Ljubljani, Dolenjska cesta št. 14 parcelo št. 1.478 travnik k. o. Lanišče v obsegu 4.260 m² za 5.700 lir.

Koledar

Danes, ponedeljek, 17. novembra: Gregor Čud. Torek, 18. novembra: Roman, m.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: dr. Kmet, Tyr-ševa cesta 43; mr. Trnkoczy ded., Mestni trg 4; mr. Ustar, Selenburgova ulica 7.

Na dobra srca naslavlja revna mati sedmih šoloboznih otrok, iskreno prošnjo, da ji kdo pomaga iz obupnih razmer; darove v hrani, ob-leki ali denarju, prosa na upravo »Slovenca«, kjer je tudi prošilkin naslov.

Današnji koncert pevskega zbora Glasbene Matice se bo začel točno ob pol 7. zvečer in kon-čal nekaj minut pred 8. uro na kar prav posebno opozarjamo vse one, ki se za povratek domov poslužujejo tramvajskih zvez. Spored koncerta je naslednji: 1. Jettejeva prisega, kantata za soli, mešani zbor in orkester. Solisti Valerija Heyba-lova, Bogdana Stritarjeva in Julij Betetto. 2. La-jovic: Zavela je roža in Pesem o tkalcu, samo-speva s spremljevanjem orkestra, instrumentacijo je priredil skladatelj L. M. Škerjanc. 3. Arnič: Te Deum simfonija za mešani zbor in orkester (prva izvedba). Simfonični orkester, ki bo sodeloval na nočnejšem koncertu je sestavila iz svojih članov Ljubljanska zveza godbenikov. Koncert bo vodil dirigent Samo Hubad. Predprodaja vstopnic je v Matici knjižarni in so na razpolago sedeži in stojšča vseh vrst. Ponovno opozarjamo na točni začetek, ki bo ob pol 7. uri zvečer.

Ljubljansko gledališče

Drama:

Ponedeljek, 17. novembra: Zaprtó. Torek, 18. novembra: »Nocoj bomo improvi-zirali«. Red Torek, — Začetek ob 17.30.

Opera:

Ponedeljek, 17. novembra: Zaprtó. Torek, 18. novembra: »Rigoletto«. Rer B. — Začetek ob 17.

Nevarna hoja

V zadnjih dneh je pritisnil malo mráz. Živo srebro je nekaj stopinj pod ničlo, največ pa zleze na ničlo. Tla je pokrila tanka snežna plast. Tla pa so tudi že od nedavne hude burje zmrznila. Zaradi vsega tega je hoja, posebno po mestnih hodnikih in cestah kar nevarna, kajti sneg je strijen, pota pa še neposuta in hodniki tudi še niso počisteni tako kakor to morejo biti. Sicer je mestni magi-strat pred kratkim v časopisju obvestil hišne last-nike, kako morajo skrbeti za varnost pred svo-jimi hišami, vendar pa tega opozorila gospodarji še niso vzeli resno, kajti po njihovem mnenju še ni zapadlo dovolj snega. Če pa hitijo po opravkih po mestu, pa le vidijo kako bi bilo že prav, če bi bili hodniki posuti. Prav počasi in varno moraš zdaj stopati, da ne padeš kot si dolg in širok. Ne-šteto padcev je bilo že včeraj po mestu na ta račun. K sreči pa so vsi končali brez težjih po-sledic. Da, ceste in hodniki so nevarni in zaradi tega svetujemo ljudem vso pažnjo, ko hite po opravkih. Gospodarjem pa je priporočilo, da po-čistijo sneg in poledico izpred svojih hiš, ali pa naj hodnike posujejo s peskom ali pepelom, to pa še preden jih bo doletela policijska kazen.

La lampada di qualità prodotta nello stabilimento di Milano della TUNGSRAM ELETTRICA ITALIANA S.A. Kakovostna žarnica, proizvajana v Milanu v tvornici tvrdke TUNGSRAM ELETTRICA ITALIANA S.A.

TUNGSRAM

AMPUTATI!

Gambe artificiali con ginocchio fisiologico. L'ultimo ritrovato della tecnica ortopedica! Articolazioni su sfere! Piede in gomma speciale. Chiedete catalogo S.D. G. e preventivi alla

S. A. ROMANO BARBERIS MILANO Via SOPERGA 19

AMPUTIRANCI!

Umetne noge z fiziološkim kolonom. Zadnja iznajdba orto-pedične tehnike. — Kroglični členki! Stopalo iz posebnega gumija. Zahtevajte cenik S.D. G. in pojasnila pri:

Naročite naš najcenejši popoldnevnik

»Slovenski dom«!

Igor Zagrebenec:

Zavetje v pečevju

»Gobec tiščil! Če je dobil tisto, kar gre izdajalec, je to prav! Ni pa treba raz-govarjati, ko je kazen v kraju!« ga osorno zagovori Lukec.

Oni se ves zmede. Kar potuhne se v tropu.

Ze so v gozdu.

Meglene širine se love med drevjem. Tako je res otožno. Kmalu bodo možje na varnem. Do tja ne seže francoska roka, pa če bi se poskušila iztegniti tudi tako daleč, da bi se izpahnila v rami.

Tale gozd še zdelajo, pa so že pri znanem drevju. Tam se začneja steza do zgornjih zavetij.

Saj pa je tudi že čas. Megla začenja temneti. Komaj da bodo pred nočjo dospeli.

Tinček ne more vptiti. Davi se s cunjio v ustih, davi se in trga v vseh.

Drobne živali, ki so najprej samo lezle po njem, so ga začele ščipati. Tako ga obsujejo, da začne pod njimi.

Kako to boli, kako to boli! Peče, peče! Kar kljujejo in grizejo, ščipajo, vsaka si jemlje čisto majhen kosček. Ne-znansko velike postajajo v tej njegovi grozi. Zavest jih pred smrtjo napravi za

eno samo strašansko, neusmiljeno bitje, grozotno, nečloveško.

Oh, te bolečine! Saj to bo človek znorel!

Nič, kar tako je, ne more jih odpo-diti! Pa ko bi jih tako lahko! Da bi imel le eno roko prosto, vse je pometen! Kaj, če bi jo imel! Kar takole potegnese po sebi in že je dobro! Potem pa skočiš na mraviščiše, vse razčebetaš, zažgeš, naj se emarijo, naj vsi zgore pri živem životul! Vse mravišče posmudiš! Kako je to dobro in prav! Pa je spet vse ka-kor je bilo in ti, Tinček, greš lepo dol!

Nehajte, nehajte, ne grizite več! Oh, nehajte, lepo vas prosim, saj ne bom nobeni napravil nič hudega! Še potke vam bom ugalil, vsako vejico bom po-sebe znesel preč! Oh, samo nehajte, sa-mo nehajte! Ve se me usmiliti, preki-žajte račune onim hudobnežem, ki so me hoteli tako zverinsko kaznovati! Dol pojdite z mene, nosite si skupaj tisto, kar ste si vsak dan, ko mene ni bilo nad vam! Nehajte, no, nehajte! Ljube mravljice, nehajte že, nehajte no!

Oh, te bolečine! Ojoj, te bolečine! Ko bi človek vsaj lahko zavpil, zarjul, za-rijul, da bi se podrla gora, ko bi vsaj lahko zatulil kakor živali! Manj bi bo-

lelo, manj bi bolelo, prav gotovo bi manj bolelo! Manj boleti, manj boleti!

Zivalce pa lezejo po Tinčku vsevprek. Neutrudno grizejo. Na enem koncu to život žgečka, drugje pa peče kot živi ognj. Peklenske bolečine! Kako to boli!

Oh, ajaj, ajaj! Uu-ha!

Kaj te je tiščalo, da si Francozom iz-dal tiste tri plahutarje, kaj te je obsedlo, da si tolkel Burgo, kaj da si šel streljat Lizo in Jero? Norec, zdaj imaš!

No, lahko ste potolaženi vsi, ki sem vam kaj hudega napravil! Nobeden ni umrl v takih bolečinah! Smejte se mi z onega sveta! Smejte se, svinje! Vese-lite se, tako za svojo smrt še zlepa kdo ni bil maščevan kakor ste vi! Naj mi kdo od vas na onem svetu pride pred očis s kakšnimi očitki! V obraz mu plju-nem!

Oh, kako to boli!

Naj bo že konec! Ne! Nehajte me gristi, ve živali stokrat proklete! Nehajte me gristi!

Ve svinje, ve hudičeve čeljusti! Ne-hajte! Oh no, nehajte!

Take misli se zmedeno love po glavi Podborškemu Tinčku.

Zmerom bolj pa mu medli zavest.

Nazadnje ga čisto zmanjka, že ne ve več zase.

Mravlje pa neumorno naprej oprav-ljajo svoje delo.

Život je reč, obrana je koža, zdaj

grizkajo meso. Ponoči nehajo, zjutraj pa spet začno. Deset in desetisoči neutrud-nih drobenih klešč neprestano ščipajo.

Tinčka ni več. Zdaj pospravljajo sa-mo še tisto, kar ponavadi razkroji troh-noba in požro črvi.

Lukec je bil Gradišarju in Tonetu ukazal, naj ostaneja v zavetju. Dan in noč se ne smeta premakniti nikamor.

Tako jima je rekel zjutraj, ko so pla-hutarji odhajali s Podborškim Tinčkom.

Dobro sta ga že bila presodila, zato se jima ni zdelo varno, da bi hodila ven, če je bilo rečeno drugače.

Se vrat nista odprla tačas.

Tone je ležal vznak tam, kjer je bilo za lep čas naprej namenjeno Lizi.

Zdaj je malo podremal, ko se je zbu-dil, pa se je spet spominjal žene in vseh, ki mu jih je bila tako naglo iztrgala smrt. Misli pa že niso bile več tako bo-leče, čeprav so bile še zmerom težke, podobne prstu, ki hodi otipavati rano, ko se je bila še premalo zarasla.

Potem pa je spet zadremal. Spal je in se prebujal, sem pa tja je vzdihnil, tudi solze so se mu še vlivale kdaj pa kdaj, vendar, najhuša bolečina je bila že izjokana, zmerom bolj se je videlo, da se tega, kar se je bilo zgodilo, z no-beno rečjo na svetu ne bo dalo več po-praviti, nobena čarobna beseda ne bo več mogla obuditi mrtvih. Človek pa le

še ostane, čeprav je sam, ga življenje končno le zaveruje z novimi rečmi. Tako je zapisano v vseh životih, ki sta jih rodila oče in mati.

Tanjšala se je žalost in z njo je po-časi splahovala bolečina.

Iz črne, goste megle se je razprejala v prosojno, blede štrano, ki se ni zdel-a več tako pogubna in neutolažljivo ža-lostna kakor prva, podobna oblaku v utmi, ki oklesti vse do kraja tako, da kakor v njej letini, tako v oni življenju pomeni udarec koncev vsega. Kakor se prvi mah stisne kmetovo srce, da se zdi kot bi moralo zdaj pa zdaj počiti — pa se potem pokaže, da bo moč pretrajati, ob pomanjkanju seveda, do lepših dni, ki bodo prav gotovo prišli, saj za dejem zmerom pride sonce — od začetka sveta ni bilo drugače — tako tudi nevihta, ki v življenju človeku uniči vse, na čemer je visel s čustvom in s krbno, ljubečo mislijo — sprva omami tistega, nad kom-er se je bila razbesnela s tako silo, da ga je omamila v svojem besnem vr-tincu in ga treščila ob tla ter se je zde-lo, za zmerom je z njim v kraju, nikoli več se ne bo vzdignil — potem pa, ko se je potala, začenja spravljaljati vkraj najprej čisto črne oblake, potem še ne-kaj časa gode in sveti po svetlejših že bolj sivih tam zgoraj, nazadnje pa se čisto unese in izgine. Nebo, ki se za njo raz-penja, je še žalostno, prav za prav pa že bolj otožno kakor tožeča žalostno.

Andrejčkov
Jože:

Zalost in veselje

Roman
v slikah

Risal Jože Beranek Besedilo priredil Mirko Javornik

178.

Pouk je bil kaj preprost. Rašet se je naslonil na steno in povedal kratek stavek najprej po italijansko, potem po arabsko. Aleš ga je moral ponavljati, dokler ga ni znal na pamet. Taka šola mu je delala dosti zabave, zakaj Rašet se je držal pri tem resno in modro ko Salomon. Aleš ga je zaradi tega klical odslej zmeraj le »Mojster Rašet«.

179.

Aleš je moral ves božji dan nepretrgoma klepetati in izrekati tiste arabske besede, da ga je zelo bolelo. Pouk je trajal vsak dan skoraj od jutra do večera, pa seveda le na pamet, ker nista imela nič knjige. Rašet je natanko spolnjeval gospodarjevo zapoved in ni niti trenutka zapravljal. Aleš je zato že v nekajih neh znal kopo arabskih besedi in stavkov.

180.

Nekega dne mu je naznanil Rašet, da sme od zdaj vsako opoldne na krov in si tam odpočiti. Poveljnik mu je to dovolil, ker je tako priden. Kako se je Aleš razveselil, ko se je spet lahko pretegnil na prostem! Odkar je bil med morskimi roparji, še ni videl belega dne. Srce mu je utripalo od veselja, ko je spet dihal čisti morski zrak.

Zanimivosti iz silovite bitke za Kerč in Moskvo

Posebni dopisnik »Piccola«, Cesare Rivelli, prinaša pod gornjim naslovom z vzhodnega bojišča zanimivo poročilo, ki pač najlepše opisuje sedanji potek bojev na južnem in srednjem bojišču, pri Moskvi. Takole piše:

»Koledarska zima bi morala biti še daleč od Krima čigar podnebje slovi po zelo milim značaj, če ga primerjamo s tistim v drugih ruskih pokrajinah. Toda nemški in romunski bojevniki, ki zdaj napenjajo še zadnje sile za popolno osvojitve polotoka izpod boljševizma, obtožujejo koledar, da se je zlagal, in tega oni niso krivi.

Tam doli na Krimu je mrzlo kot konec decembra v Piemontu, in če ne zapade sneg, pa se zlije toliko dežja, da se človeku zdi, kakor da je to

»druga izdaja« svetovnega potopa

Dežuje neprenehoma zlasti na področju pri Kerču, kjer so v zadnjih dveh, treh dneh nalivi vedno silnejši, okrog nemških premikajočih se divizij pa je svet vedno bolj podoben raztopljeni snopli, v kateri se morejo vojaki in stroji sediti boriti, da ne bi obšli.

Kljub temu pa zasledovanje boljševiških čet ne dobiva nobenega takšnega udarca, da bi se zaradi njega moralo ustaviti. Sovražnik, ki ga je zgrabil vrtnec poraza, vendar poskuša od časa do časa, da bi se opomogel ter se bori s slepo besnostjo ranjene zverine, ki se upira smrti.

Včeraj je na primer pol sovjetske divizije prispele na begu v zavetje gorske postojanke. Te postojanke so se Rusi obupno oprijeli in Nemce skušali prikovati na to področje. Če se ne bi bilo že zmrznilo, bi se stvar za Ruse slabo iztekla. Sprednje nemške baterije so neusmiljeno butale v to postojanko. Število mrtvih in ranjenih je raslo z vsakim udarcem, ki je padel v peščevje, poraščeno z grmičjem in golim drevjem. Ponoči se je sprožil končni napad. Naskakovni oddelki, oboroženi z ročnimi granatami in metali onja, so se skoraj nepričakovano vrgli na sovražnika in ga v trenutku uničili.

Usoda Kerča

Prvi uspeh zmagovite poteze je bilo tisoč vojakov in lepa množina vojaških potrebščin. Drugi uspeh pa je bil v tem, da so Nemci prišli do obale južno od Kerča. Ni še točno označen kraj, kjer so nemške sile prispele do Tamanske ožine. Zdi se pa, da je tisti kraj oddaljen le nekaj kilometrov od mesta, ki je od blizu ogroženo tudi od zahodne strani. Na vsak način pa je bilo ta dan novo to, da so protiboljševiške čete zagledale

tisto obalo, za katero se razprostira dežela petroleja.

Kerč bo po vsej verjetnosti ostal v sredi žepa, v katerem bodo uničeni sovjetski oddelki, ki so dozdaj ušli usodi, ki je zadela vojsko, katere je imela nalogo, braniti Krim.

Medtem ko se vedno bolj skrčuje ozemlje, ki ga imajo Rusi še v svojih rokah, je Kerč izpostavljen najhujšemu bombardiranju po nemških uničevalcih. Pri enem številnih napadov na vojaške cilje in mestno pristanišče, je nemško letalstvo preprečilo poskus vkrcanja boljševiških čet, ki so jih skušali prepeljati z lahкими ladjami pod varstvom dveh srednje velikih križark. Bombe nemških strmoglavcev so razpršile na vse strani oddelke, ki so se zbrali na morskem obrežju ter potopile več ladij, na katerih so bili vojaki. Križarke so zbežale na Crno morje.

Letalski napadi se nadaljujejo tudi na Sebastopol, poročajo pa tudi o novih uspehih, ki so jih Nemci in Romuni dosegli na kopnem.

Pred Moskvo

Zdaj je na odseku pri Moskvi zelo mraz. Vendar ni dovolj, če potrdimo, da so se tla prevlekla s trdno ledeno skorjo, po kateri tanki lahko manevrirajo z neobhodno potrebno svobodo. Dokler ni sneg, ki ga je v zadnjih dneh obilo zapadlo, zmrznil, je bilo nemško prodiranje vezano na obupno cestno omrežje in se zato ni moglo razviti v vsem obsegu in ritmu.

Pred boljševiško prestolnico je sovražnik upregel vsa sredstva, da bi onemogočil vojaško prodiranje. Ne pretiravamo, če rečemo, da je vse ozemlje okrog Moskve posuto z minami. Podminirane so tudi ceste na sosednjih področjih, minirani vsi prehodi.

Napadalci morajo odkriti gnezda sovražnikovega odpora, ki so jih zgradili onstran velikega zunanega utrjenega pasu, ki je bil pri prvih spopadih večkrat predrt. Ta bojna črta, ki je dolga približno 300 km, se vleče od Kaluge do Kalinina, kjer gre čez cesto, ki drži od Minska, Smolenska in Vjazme v Moskvo, ter predstavlja strahoten sistem obrambnih utrd. Tu je svet zalovit, po njem pa tečejo močvirne vode, ki se izlivajo v Moskvo. Mine so posejane povsod, kjer bi se utegnili približati tanki.

Nevidni metalci ognja

Povsod so postavili na tisoče nevidnih metalcev ognja. Vsem lahko poveljujejo iz razpostavljenih utrd tako, da v danem trenutku bruhne iz

zemlje ogenj in pokoplje pod seboj pehoto, ki se je vrgla v naskok.

Potem sledi črta protitankovskih ovir, ki so jo nemški vojaki krstili z imenom

»asparagusovo polje«

zaradi celotne slike, ki jo nudi tamkajšnji svet. Za njimi so izkopani globoki jarki ter postavljene še druge ovire iz železa. Obrambni sistem, nad katerim gospoduje težko topništvo in protitankovski topovi, se lahko tolče tudi z višje ležečih postojank.

Ker so Rusi mislili tudi na možnosti razrušenja obrambnega pasu, so postavili po zaporednih terasah na tisoče tankov, deloma skritih pod zemljo, deloma pa po gozdovih, odkoder ti tanki lahko neposredno posežejo v boj, oddajo nekaj strel, potem pa se spet skrijejo pod zemljo in tako opravljajo funkcije neke premikajoče se trdnjave v utrjenem pasu.

Nemške čete so spričo takšnega ozemlja morale napasti s čela in prav tam, kjer so bile utrdbe najmočnejše, t. j. na veliki žili Smolensk-Moskva. Tu je bil pas globok 15 km. Ti podatki, ki so dozdaj znani le deloma bodisi v Nemčiji ali drugod, ne pomenijo nič drugega, kot to, da imajo prav oni, ki vedno bolj obdunjujejo namško vojsko.

Mužik Stalin in njegova judovska klika je iz boljševiške prestolnice naredila nekako

»hudičevo trdnjavo«

obdana s kitajskim zidom nove vrste, obdano z morilnim orožjem, ki ga je treba odkrivati potrpežljivo, drugo za drugim. Vsa ta morilna orožja bodo odkrita. Kdo o tem še dvomi? Zdaj pa v Moskvi vsake pol ure tulijo sirene in naznanjajo alarm.

Prva nuna, ki se je peljala z letalom

Sestra Cristina dei Geromolini, ki se je prej, preden je postala redovnica, imenovala Cristina de Ortega, je prva nuna, ki je poletovala z letalom. Poslužila se je tega sodobnega prevoznega sredstva v sili, ko se je nemudoma morala podati k svojcem v Madrid zaradi bolelosti.

Slikar-samotar

Slikar Mavricij Utrillo, ki je zdaj star 58 let in je sin španskega slikarja Miguela Utrilla in neke Francozinje, je postal samotar. Rodil se je v Parizu in je stanoval na Montmartru. Ze pred nekaj leti se je posvetil molitvi in dobrim delom ter se je zdaj tudi čisto ločil od ostalega sveta. Zaprli se je v sobo, kjer mu čas poteka ob molitvi in premišljevanju.

Imela je 147 potomcev

V visoki starosti 102 let je umrla v Roembjergu na Danskem kmetica Inger Marija Nielsen. V svojem dolgem življenju ni bila bolna niti en dan, tako trdna je bila korenina. Bila pa je to tudi tista žena, ki si je na Danskem priborila prvenstvo v številu otrok in vnukov, ki vsi še žive. Čeprav je stanovala v veliki, sijajno urejeni hiši, sreča ji je bila namreč tudi prinesla precej premoženja — je bilo vendar teh njenih bližnjih sorodnikov le preveč, da bi jih mogla kdaj vse naenkrat videti zbrane v svojem stanovanju. Imela je namreč 13 sinov in hčera, 61 vnukov in kar 73 pravnukov, vseh skupaj torej 147 potomcev.

100.000 lir vredne gosli ukradene

Odličnemu madžarskemu goslarju Zathureszkiju se je te dni pripetila huda nesreča. Po uspešnem koncertu, ki ga je priredil v budimpeštanski filharmoniji, je pustil svoje gosli v avtomobilu ter za trenutek stopil še v bližnjo kavarno pit kavo. Ko se je vrnil, njegovih gosli ni bilo več v avtomobilu. Nekdo mu jih je bil med tem časom ukradel, morda zato, ker bi sam rad igral nanje, ali pa, ker je bil prepričan, da jih bo lahko drago prodal. Pravijo, da so bile Zathureszkijeve gosli vredne najmanj 100.000 lir. (r. s.)

Ljubljancani!

Vam je posvečena prekrasna
povest LEE FATURJEVE

„Če burja trese cvet“

v kateri je opisano življenje naših znamenitih mož v Ljubljani okoli leta 1800.

Vsa romantika takratnih časov je v tej povesti...

Povest bo izšla v Slovenčevem koledarju in bi v tiskovni knjigi »Slovenčeve knjižnice« predstavljala knjigo zase.

Za samo 11 lir boste dobili nadvse bogat almanah, neobhodno potreben v današnjih dneh vsakomur. Veliki koledar bo verna slika vseh dogajanj v današnjih dneh in bo obsegal 288 strani, velikih skoraj polovico strani »Slovenca«.

Ljubljancani!

Naročite koledar takoj! Le do 25. t. m. imate še čas!

Koledar naročite lahko kar pri naših inkasantih.

DOBRI STARI ČASI

Grofica ni rekla besedice; njen marmornati obraz ni izdal, kaj se je godilo v njenem srcu. Naročila je služabniku, naj reče caravinskemu upravitelju, če bi prišel ali če bi kdo drugi prišel, da je šla gospa že spat. Tudi Franco je hotel oditi za služabniki. Nenadno pa je obstal, da se ne bi zdelo, da hoče bežati. Vzel je s kamina zadnjo številko »C. kr. milanskega glasnika«, sedel poleg stare matere ter čital in čakal.

»Čestitam,« je takoj začel zaspani glas, »za lepo vedenje in čustva, ki si jih danes pokazal.«

»Sprejemem čestitke,« je odgovoril Franco, ne da bi dvignil oči od lista.

»Dobro, dragi,« je odgovorila brez vznemirjenja babica. In dodala je:

»Veseli me, da te je ta gospodična spoznala; če je kdaj kaj vedela o kakem načrtu, bo pač vesela, da o tem ni več govora.«

»Torej sva oba zadovoljna,« je rekel Franco.

»Ti prav nič ne veš, če si kaj zadovoljen. Posebno, če ti še vedno blodi po glavi prejšnje misli.«

»No, in kaj,« je rekel, »če bi imel nekdanje misli?«

Zdaj ni govoril izjavajoče, temveč z mirno resnostjo.

»Dobro, dragec,« je odgovorila grofica. »Pogovoriva se jasno. Upam in trdno verujem, da se nekaj ne bo nikdar zgodilo; če se pa bo, potem nikar ne misli, da boš po moji smrti kaj dobil, ker bom že poskrbela, da ne bo nič.«

»Kdo bi si mislil!« je rekel fant malobrižno.

»To bo obračun, ki ga boste imeli z menoj,« je dejala grofica. »Potem bo pa še obračun z Bogom!«

»Kaj?« je vzkliknil Franco. »Obracun z Bogom bom naredil prej ko s teboj, ne pa potem.«

Kadar se je grofica spozabila, je vselej nadaljevala razgovor, kakor da se ne bi bilo nič zgodilo.

»Obracun bo velik,« je rekla.

»A bo prejel?« je vtrajal Franco.

»Ker je dolžnost vsakega kristjana,« je nadaljevala grofica starka, »da posluša očeta in mater, in jaz zastopam tvojega očeta in mater.«

Če je bila ona trmasta, je bil on še bolj.

»Toda Bog pride prej na vrsto,« je dejal.

Grofica je pozvonila in končala razgovor takole:

»Zdaj sva si na jasnem.«

Ko je vstopila Carlotta, je vstala s počivalnika in mirno rekla:

»Lahko noč!«

Franco je odgovoril »lahko noč« in spet vzel v roke »Milanski glasnik«.

Komaj pa je babica odšla, je vrgel list proč; stisnil pesti, dal duška svojemu trpljenju z divjim vzdihom, brez besed. — Skočil je na noge in glasno vzkliknil:

»Ha, bolje, bolje, boljše! Bolje je,« je mrmral zase, »da nikdar ne pripeljem svoje Luize sem, v to prekleto hišo; bolje je, da ni kdar ne občuti tega vladanja, te ošabnosti, tega glasu, tega obraza. Bolje je, živeti ob kruhu in vodi in si vse drugo prislužiti s kakršnim koli pasjim delom, kakor pa živeti od rok stare matere; rajši biti vrtnar ali čolnar ali oglar — vrag naj vzame vse!«

Odšel je v svojo sobo, trdno odločen, da bo prelomil z vsemi oziri. »Obracun z Bogom!« je vzkliknil in zaloputnil vrata za seboj. »Obracun z Bogom, če se poročim z Luizo? O, k vragu vse skupaj! Kaj me briga, če preže name, če prisluškujejo, če me zalezujejo, če starki vse na uho prinašajo — s tem me samo vesele!«

Naglo se je oblekel in pri tem zadeval ob stole, z ropotom je odpiral in zapiral omaro. Nalašč je oblekel črno obleko; glasno je šel po stopnicah, poklical starega služabnika ter mu rekel, da bo ostal vso noč zunaj. Ne da bi se menil za osupli in prestrašeni obraz siromaka, ki mu je bil zelo vdan, je skočil na cesto in v temi izginil.

Bil je zunaj, dve ali tri minute, ko je poslala grofica, ki je bila že legla, Carlotta, naj gre gledat, kdo je tekel dol po stopnicah. Carlotta je sporočila, da je bil to don Franco. Poslala jo je z drugim naročilom: »Kaj je hotel don Franco?« V odgovor je zvedela, da je don Franco za nekaj trenutkov odšel. Ta »trenutek« je usmiljeno dodal stari služabnik. Grofica je Carlotti ukazala, naj pusti luč in naj gre. »Ko bom pozvonila, se vrnite,« je rekla.

Čel pol ure je pozvonilo.

Služabnica je tekla h gospe.

»Ali je don Franco še nazaj?«

»Ne, gospa grofica.«

»Ugasni luč, vzemi pletenje, sedi v prednjo sobo in kadar se bo vrnil, mi pridi povedat.«

Ko je to naročila, se je grofica obrnila k steni, tako da je začudena in ozlovoljena služabnica zagledala belo, enolično, neprodno uganko njene nočne čepice.